

Sygn. akt VI U 1925/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 stycznia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Monika Miller-Młyńska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Katarzyna Herman

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 21 stycznia 2015 r. w S.

sprawy E. D. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania E. D. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 11 września 2014 roku nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje E. D. (1) prawo do emerytury, poczynając od 1 września 2014 roku

UZASADNIENIE

Decyzją z 11 września 2014 roku (znak (...)) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił E. D. (1) prawa do emerytury po osiągnięciu 60 roku życia, z uwagi na nieudowodnienie przez niego okresu 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Organ rentowy przyjął, że ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodnił tylko 1 rok, 4 miesiące i 25 dni pracy w warunkach szczególnych.

Odwołaniem z 12 października 2014 roku E. D. (1) zaskarżył powyższą decyzję, wnosząc o jej zmianę i przyznanie mu prawa do emerytury. Wniósł o doliczenie do jego stażu pracy w warunkach szczególnych szeregu okresów zatrudnienia, wymieniając je szczegółowo i wnioskując o przesłuchanie na tę okoliczność świadków.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie w całości, podtrzymując argumentację wyrażoną w zaskarżonej decyzji i wskazując, że ubezpieczony nie przedłożył dokumentów w postaci świadectw pracy w warunkach szczególnych. Zwrócono także uwagę na szereg innych wątpliwości, dotyczących m.in. ewentualnego korzystania przez ubezpieczonego w jednym ze spornych okresów z urlopu dewizowego, a także braku danych na temat warunków wykonywania przez E. D. pracy na stanowisku monter-a wodno-kanalizacyjnego w czasie zatrudnienia w (...) w S. w latach 1993-1995.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

E. D. (1) urodził się w dniu (...). Jego łączny staż ubezpieczeniowy (udowodnione okresy składkowe i nieskładkowe) na dzień 1 stycznia 1999r. wynosił 28 lat, 4 miesiące i 20 dni.

Ubezpieczony nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. Wniosek o emeryturę złożył w ZUS O/S. w dniu 3 września 2014 roku.

Okoliczności niesporne, a nadto dowody – dokumenty w aktach ZUS O/S. dot. E. D..

E. D. (1) pracował w warunkach szczególnych w okresie od 1 sierpnia 1997r. do 31 grudnia 1998r., będąc zatrudnionym w Zakładzie (...) w S. na stanowisku zbrojarza - betoniarza.

Niesporne, a nadto dowód: świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych – k. 19 plik III akt ZUS O/S. dot. E. D..

W okresie od 2 września 1969 r. do dnia 8 sierpnia 1973 r. E. D. (1) był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w S.. W okresie od 2 września 1969r. do 24 czerwca 1971r. odbywał przy tym praktyczną naukę zawodu betoniarza-zbrojarza, w związku z czym przez część czasu odbywał zajęcia szkolne, a tylko przez pozostałą część faktycznie świadczył pracę. Począwszy od 25 czerwca 1971r. ubezpieczony został jednak zatrudniony najpierw jako stażysta w zawodzie betoniarz-zbrojarz, a następnie na stałe formalnie przeniesiony do pracy w charakterze betoniarza prefabrykatów, którą wykonywał nieprzerwanie aż do końca zatrudnienia w tym przedsiębiorstwie. Pracy tej nie wykonywał jedynie w okresach od 26 do 28 sierpnia 1971r., kiedy to korzystał z urlopu bezpłatnego. Ubezpieczony zajmował się wówczas wyłącznie pracą przy wytwarzaniu betonowych prefabrykatów, głównie płyt stropowych i ścian działowych dla budownictwa mieszkaniowego.

Dowody:

- świadectwo pracy z (...) nr 3 w S. – k. 9 plik (...) dot. E. D.;
- dokumentacja w aktach osobowych E. D.z okresu zatrudnienia w (...)nr (...) w S.– koperta k. 76 akt sprawy;
- zeznania świadka Z. C. – k. 86 oraz transkrypcja k. 100v-102 akt sprawy;
- zeznania świadka S. Z. – k. 86 oraz transkrypcja k. 102v-103 akt sprawy;
- zeznania ubezpieczonego E. D. (1) – k. 85 w zw. z k. 86 oraz transkrypcja k. 93 akt.

W okresie od 26 października 1973r. do 16 października 1975r. E. D. odbywał zasadniczą służbę wojskową. Po jej zakończeniu, poczynając od 6 listopada 1975r., został zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Nadodrzańskim Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w S. w charakterze zbrojarza. Pracę w tym charakterze, w pełnym wymiarze czasu pracy, wykonywał nieprzerwanie przez cały okres zatrudnienia w tym przedsiębiorstwie, tj. aż do 30 czerwca 1980r. Jedynie w okresach od 16 do 19 stycznia 1976r. oraz od 1 do 2 sierpnia 1978r. korzystał z urlopów bezpłatnych.

Dowody:

- dokumentacja w aktach osobowych E. D. z okresu zatrudnienia w (...) w S. – koperta k. 63 akt sądowych;
- świadectwo pracy z (...) w S. – k. 10 plik (...) dot. E. D.;
- zeznania ubezpieczonego E. D. – k. 85 w zw. z k. 86 oraz transkrypcja k. 93v akt sądowych;
- zeznania świadka B. S. - k. 85v oraz transkrypcja k.99v-100 akt sprawy;

- zeznania świadka A. K. – k. 85v oraz transkrypcja k. 98v-99 akt sprawy.

Następnie, w okresie od 10 lipca 1980r. do 28 lutego 1985r. E. D. ponownie był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w S., gdzie przez większość okresu zatrudnienia pracował w pełnym wymiarze czasu pracy jako betoniarz-zbrojarz.

W okresie od 26 kwietnia 1981 r. do dnia 25 lutego 1983 r. ubezpieczony był przy tym oddelegowany do pracy na budowie eksportowej w Iraku, w miejscowości R.. Formalną umowę o pracę zawarło z nim w tym czasie (...) Przedsiębiorstwo (...) w T.. W tym czasie – do 28 października 1982r. - stale pracował wyłącznie jako betoniarz-zbrojarz, wykonując pracę przy budowie betonowych przepustów i kanałów na rzece Eufrat, związanych z tworzonym tam wówczas systemem nawadniania pól. Innej pracy w tym czasie nie wykonywał. W okresie od 30 października do 2 listopada 1982r. ubezpieczony wykorzystywał następnie dni wolne od faktycznej pracy, w związku z koniecznością rozliczenia się z zakładem pracy w T.; w okresie od 3 do 25 listopada 1982r. wykorzystywał należny mu urlop wypoczynkowy, w okresie od 26 listopada do 10 grudnia 1982r. korzystał z dni wolnych, należnych mu stosownie do postanowień § 10 ust. 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974r.; w okresie od 13 do 27 grudnia 1982r. korzystał z dni wolnych przeznaczonych na obowiązkowe profilaktyczne badania lekarskie pracowników zatrudnionych na obszarach o uciążliwym klimacie i wreszcie w okresie od 28 grudnia 1982r. do 25 lutego 1983r. korzystał z dni wolnych przysługujących mu z tytułu niewykorzystanych na budowie wolnych sobót.

Po powrocie do kraju ubezpieczony początkowo wykonywał w zakładzie pracy, stale i w pełnym wymiarze czasu, pracę w charakterze zbrojarza, po czym od 1 sierpnia 1984r. powierzono mu wykonywanie obowiązków stolarza. W tym czasie, aż do końca zatrudnienia w tym przedsiębiorstwie, nie wykonywał już dłużej pracy w szczególnych warunkach.

Dowody:

- dokumentacja w aktach osobowych E. D. z okresu zatrudnienia w (...) oraz na budowie eksportowej – koperta k. 76 i 73 akt sądowych;
- zeznania ubezpieczonego E. D. – k. 85 w zw. z k. 86 oraz transkrypcja k. 93-93v akt sądowych;
- zeznania świadka Z. C. – k. 86 oraz transkrypcja k. 100v-102 akt sprawy;
- zeznania świadka Z. O. – k. 85v oraz transkrypcja k. 95-95v akt sprawy.

W okresie od 1 marca 1985r. do 29 lipca 1991r. E. D. (1) pracował w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie (...) w S.. Powierzono mu w tym czasie pracę na stanowisku betoniarza (a w okresie od 27 lipca 1988r. do końca zatrudnienia betoniarza-brygadzysty), którą wykonywał stale i nieprzerwanie.

Przedsiębiorstwo, w którym pracował E. D. zajmowało się w tym czasie wyłącznie przygotowaniem terenów pod budowę osiedli domów jednorodzinnych – w rozumieniu zbrojenia tych terenów. Pracownicy zatrudnieni w tym przedsiębiorstwie wykonywali przede wszystkim kanalizację zewnętrzną na terenie przysięgo osiedla, co wiązało się z koniecznością robienia głębokich wykopów, układania w nich kanalizacji, robienia przyłączy. Dodatkowo konieczne było też wykonywanie prac betoniarskich przy robieniu dróg, chodników. E. D. (1) wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wszystkie te prace, także w okresie gdy powierzono mu obowiązki brygadzysty.

W czasie zatrudnienia w tym przedsiębiorstwie, w dniu 15 kwietnia 1989r. E. D. uzyskał tytuł mistrza w zawodzie betoniarz i zbrojarz.

Dowody:

- świadectwo pracy z okresu zatrudnienia w (...) w S. – k. 15 pliku (...) akt ZUS O/S. dot. E. D.;
- akta osobowe E. D. z okresu zatrudnienia w (...) w S. – koperta k. 55 akt sprawy;

- zeznania ubezpieczonego E. D. (1) – k. 85 w zw. z k. 86 oraz transkrypcja k. 93v-94 akt;
- zeznania świadka J. B. – k.85v oraz transkrypcja k. 97-98 akt sprawy;
- zeznania świadka A. G. – k. 85v oraz transkrypcja k. 96-97 akt sprawy.

W okresie od 12 listopada 1991r. do 30 kwietnia 1992r. E. D. (1) był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w Zakładzie Produkcyjno-Usługowym (...) E. P. (1), w S.. W tym czasie przez cały czas wykonywał (w pełnym wymiarze czasu pracy) wyłącznie pracę betoniarza-zbrojarza w należącym do E. P. zakładzie prefabrykacji oraz montera wodno-kanalizacyjnego, pracującego w głębokich wykopach.

Dowody:

- świadectwo pracy z okresu zatrudnienia u E. P. – k. 24 plik (...) akt ZUS O/S. dot. E. D.;
- zeznania ubezpieczonego E. D. – k. 85 w zw. z k. 86 oraz transkrypcja k. 94-94v akt sprawy.

W okresie od 2 listopada 1993r. do 6 października 1995r. E. D. (1) ponownie zatrudnił się w Przedsiębiorstwie (...) w S., które wykonywało w tym czasie te same prace, co w okresie poprzedniego zatrudnienia w nim ubezpieczonego, z tą tylko różnicą, że przekształciło się w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością. E. D. (1) wykonywał w tym czasie pracę tego samego rodzaju, co wcześniej, tyle że tym razem zakład pracy powierzył mu także formalnie, a nie tylko faktycznie, poza obowiązkami betoniarza-zbrojarza, zadania montera wodno-kanalizacyjnego.

Ubezpieczony wykonywał tego rodzaju prace w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Dowody:

- świadectwo pracy w okresie zatrudnienia w (...) sp. z o.o. w S. – k. 44 pliku akt (...)/S. dot. E. D.;
- zeznania ubezpieczonego E. D. – k. 85 w zw. z k. 86 oraz transkrypcja k. 94-94v akt sprawy;
- zeznania świadka J. B. – k.85v oraz transkrypcja k. 97-98 akt sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie okazało się uzasadnione.

Zgodnie z przepisem art. 24 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 z późn. zm.- dalej jako: ustawa emerytalna), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje - z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a i 50e i 184 - emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego, który dla mężczyzn urodzonych w okresie po dniu 30 września 1953r. wynosi co najmniej 67 lat (ust. 1b pkt 20).

W myśl jednak przepisu art. 184 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (co najmniej 25 lat dla mężczyzn).

W ust. 2 wskazano, że emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Przepis art. 32 ust. 1 ustawy, do którego odsyła wspomniany art. 184, dotyczy Orzeczenia [14]ubezpieczonych, będących pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wskazując iż przysługuje im emerytura w wieku niższym niż wyżej wskazany. Przy czym dAkty interpretujące [1]Orzeczenia [3]dddddla celów ustalenia uprawnień, o których mowa wyżej za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (ust. 2 art. 32). WOrzeczenia [2]wwwwwiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym wyżej przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (ust. 4 art. 32). Oznacza to, że na potrzeby niniejszej ustawy pracami wykonywanymi w szczególnych warunkach są - bez względu na status własnościowy pracodawcy - nadal prace wymienione w §4 - 8a rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983 r. Nr 8 poz. 43 ze zm.), mimo, iż przedmiotowe rozporządzenie zostało wydane w oparciu o art. 55 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267), która z kolei została uchylona z dniem 1.01.1999 roku przez art. 195 pkt 5 ustawy z dnia 17.12.1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983 r. Nr 8 poz. 43 ze zm.), mężczyzna, który wykonywał prace szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia wynoszący 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z §3 rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia.

Wskazać należy również na § 2 ust. Orzeczenia [8]1 rozporządzenia, zgodnie z którym okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W załączniku do powyższego rozporządzenia, w Wykazie A w dziale V dotyczącym prac w budownictwie i przemyśle budowlanym pod pozycją 4 wskazano, że pracami w szczególnych warunkach są „prace zbrojarskie i betoniarskie”, zaś pod pozycją 1 wskazano, że do takich prac zalicza się także „roboty wodnokanalizacyjne oraz budowę rurociągów w głębokich wykopach”.

Odnosząc powyższe do niniejszej sprawy, trzeba wskazać, iż poza sporem pozostawał w niej fakt, że ubezpieczony ukończył 60 lat w dniu 11 sierpnia 2014 roku, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, oraz iż na dzień 1 stycznia 1999 roku posiadał łącznie okresy składkowe i nieskładkowe przekraczające 25 lat, w tym co najmniej 1 rok, 4 miesiące i 25 dni przepracował w szczególnych warunkach (nie uwzględniając okresów spornych). Przedmiotem sporu pozostawało w tej sytuacji jedynie to, czy podczas zatrudnienia w szeregu innych przedsiębiorstw ubezpieczony przepracował w szczególnych warunkach łącznie co najmniej 15 lat (licząc do końca 1998 roku). E. D. nie legitymował

się bowiem żadnymi świadectwami wykonywania w tym czasie pracy w warunkach szczególnych (poza świadectwem dotyczącym niespornego okresu zatrudnienia w latach 1997-1998).

Faktem jest, że zgodnie z § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983 r. Nr 8 poz. 43 ze zm.), okresy pracy w warunkach szczególnych stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy. Trzeba jednak zwrócić uwagę, że zgodnie z utartą praktyką i orzecznictwem, w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowym. Wydanie lub niewydanie przez pracodawcę świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie rodzi bowiem żadnych skutków materialnoprawnych. Zaświadczenie to jest jedynie dokumentem prywatnym (art. 245 k.p.c.), wydawanym dla celów dowodowych, a okoliczności w tym dokumencie potwierdzone przez pracodawcę podlegają weryfikacji zarówno w postępowaniu sądowym, jak i w postępowaniu przed organem rentowym. Określenie stanowiska pracy i jej charakteru wskazane w wystawionym przez pracodawcę świadectwie pracy nie wiąże zatem sądu, który na podstawie całego zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego ocenia, czy ubezpieczony pracował – stale i w pełnym wymiarze czasu pracy – w warunkach szczególnych. Samodzielnie sąd ustala również, jak zakwalifikować pracę danej osoby, odnosząc ją do wykazu prac określonych w załączniku do wskazanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma bowiem istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Mając powyższe na uwadze, w niniejszej sprawie w ramach postępowania dowodowego sąd dopuścił dowód z dokumentów zawartych w aktach emerytalnych ubezpieczonego, ale też – przede wszystkim - w jego aktach osobowych z okresu zatrudnienia w szeregu przedsiębiorstw, nadesłanych przez aktualnie przechowujące je archiwa. Autentyczność dokumentów nie była przez strony kwestionowana i nie budziła wątpliwości sądu. Zostały one sporządzone w sposób zgodny z przepisami prawa, przez uprawnione do tego osoby, w ramach ich kompetencji, oraz w sposób rzetelny, stąd też zostały uznane wiarygodne. Prymat wiarygodności przyznał sąd także zeznaniom wszystkim przesłuchanych w sprawie świadków oraz korespondującym z nimi zeznaniom ubezpieczonego. Oceniając zeznania świadków sąd miał na względzie, że są oni osobami obcymi dla ubezpieczonego i niemającymi żadnego interesu w tym by nieprawdziwie zeznawać na korzyść E. D., narażając się jednocześnie na odpowiedzialność karną. Świadkowie ci przedstawili ponadto spójną wersję zdarzeń, mającą pełne oparcie w treści zgromadzonych w sprawie archiwalnych dokumentów.

Na podstawie tych wszystkich dowodów sąd ustalił więc, iż pracę w warunkach szczególnych ubezpieczony wykonywał dodatkowo:

a) podczas zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w S., jednak nie przez cały okres zatrudnienia, a dopiero od ukończenia praktycznej nauki zawodu. Zaliczeniu podlegał więc okres od dnia podpisania z E. D. umowy o pracę w charakterze stażysty w zawodzie betoniarza-zbrojarza, a następnie betoniarza prefabrykatów, z wyłączeniem tylko 3 dni korzystania z urlopów bezpłatnych, tj. okres od 25 czerwca 1971r. do 8 sierpnia 1973r., minus czas urlopu bezpłatnego od 26 do 28 sierpnia 1971. Sąd dostrzegł przy tym, że z dokumentów znajdujących się w aktach ZUS wynikało, że na urlopie bezpłatnym ubezpieczony miał przebywać także w dniach 4-5 maja 1973r. oraz 5-6 lipca 1973r., jednak w aktach osobowych E. D. z tego okresu brak było jakichkolwiek dokumentów, z których wynikałoby, że E.

D. faktycznie korzystał w tym czasie z takich urlopów. Z zeznań zarówno ubezpieczonego, jak i świadków, którzy pracowali w tym czasie razem z E. D. wynika przy tym, że wykonywał on we wskazanym okresie wyłącznie pracę betoniarza. Zaliczeniu do stażu pracy w warunkach szczególnych podlegało więc z tego tytułu kolejne 2 lata, 1 miesiąc i 13 dni;

b) podczas zatrudnienia w Nadodrzańskim Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w S., od 6 listopada 1975r. do 30 czerwca 1980r., z wyłączeniem tylko 5 dni korzystania z urlopów bezpłatnych, tj. okresu od 16 do 19 stycznia 1976r. oraz od 1 do 2 sierpnia 1978r. Z zeznań zarówno ubezpieczonego, jak i świadków, którzy pracowali w tym czasie razem z E. D. wynika przy tym, że wykonywał on we wskazanym okresie wyłącznie pracę zbrojarza na szeregu budowli prowadzonych wówczas przez przedsiębiorstwo. Zaliczeniu do stażu pracy w warunkach szczególnych podlegało więc z tego tytułu kolejne 4 lata, 7 miesięcy i 23 dni;

c) podczas ponownego zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w S., jednak nie przez cały okres zatrudnienia, a od dnia 10 lipca 1980r. do dnia 31 lipca 1984r. włącznie, gdyż od 1 sierpnia 1984r. ubezpieczony został na stałe przeniesiony do pracy jako stolarz, nie będącej pracą w warunkach szczególnych. Jak wynika z zeznań zarówno ubezpieczonego, jak i świadków, którzy pracowali w tym czasie razem z E. D., wykonywał on we wskazanym okresie wyłącznie pracę betoniarza-zbrojarza. Podkreślenia wymaga przy tym, że w okresie od 26 kwietnia 1981r. do 25 lutego 1983r. ubezpieczonego łączyła umowa z innym przedsiębiorstwem (z siedzibą w T.), dotycząca wykonywania przez niego pracy na budowie eksportowej w Iraku. W tym czasie także wykonywał jednak wyłącznie pracę w tym samym charakterze, co wcześniej, a mianowicie pracę betoniarza-zbrojarza. W ocenie sądu zaliczeniu do okresu wykonywania pracy w warunkach szczególnych podlegał przy tym cały okres związania umową z tym przedsiębiorstwem – mimo bowiem, że w Iraku ubezpieczony przebywał faktycznie wyłącznie do końca października 1982r., to jednak w późniejszym okresie wykorzystywał wyłącznie przysługujące mu z uwagi na charakter jego pracy dni wolne, o charakterze bądź bezpośrednio urlopu wypoczynkowego, bądź zbliżonym do takiego urlopu. Brak jest więc podstawy prawnej, by dokonywać wyłączenia owych okresów ze stażu pracy w warunkach szczególnych, skoro wyłączenia takiego nie dokonuje się w przypadku pracownika wykonującego pracę w takich warunkach w kraju, korzystającego z należnego mu corocznie urlopu.

Zaliczeniu do stażu pracy E. D. w warunkach szczególnych podlegało więc z tego tytułu kolejne 4 lata i 22 dni;

d) podczas zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w S. od 1 marca 1985r. do 29 lipca 1991r. Z zeznań zarówno ubezpieczonego, jak i świadków, którzy pracowali w tym czasie razem z E. D. wynika, że wykonywał on we wskazanym okresie dwa rodzaje prac, przy czym obie zaliczane do prac wykonywanych w warunkach szczególnych: betoniarza i monterów wodno-kanalizacyjnych, pracującego w głębokich wykopach. Zaliczeniu do stażu pracy w warunkach szczególnych podlegało więc z tego tytułu kolejnych 6 lat, 4 miesiące i 29 dni;

e) podczas zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S. od 2 listopada 1993r. do 6 października 1993r. Z zeznań zarówno ubezpieczonego, jak i świadków, którzy pracowali w tym czasie razem z E. D. wynika, że wykonywał on we wskazanym okresie identyczne prace jak w okresie wcześniejszego zatrudnienia w tym samym przedsiębiorstwie, tyle że przed jego przekształceniem w spółkę z o.o. (...) do stażu pracy w warunkach szczególnych podlegał więc z tego tytułu 1 rok, 11 miesięcy i 5 dni.

Jak więc z powyższego wynika już tylko te okresy zatrudnienia okazały się wystarczające dla ustalenia, że E. D. (1) przepracował do końca 1998r. w warunkach szczególnych co najmniej 15 lat. Podkreślenia wymaga przy tym, że ubezpieczony całe swoje życie zawodowe do tego okresu poświęcił na pracę w wyuczonym zawodzie betoniarza-zbrojarza, zaliczanym do prac w warunkach szczególnych. W okresie pracy w (...) uzyskał zresztą tytuł mistrza w tym zawodzie.

Na marginesie już tylko można więc wskazać, że zaliczeniu do stażu pracy w warunkach szczególnych podlegał także okres zatrudnienia E. D. w przedsiębiorstwie (...). P. od 12 listopada 1991r. do 30 kwietnia 1992r., kiedy to pracował w jego zakładzie prefabrykacji na stanowisku betoniarza-zbrojarza oraz monterów wodno-kanalizacyjnych. Okoliczność

ta nie miała już jednak istotnego znaczenia prawnego, stąd też sąd nie widział potrzeby, by przesłuchiwać jeszcze jednego – oferowanego przez ubezpieczonego na rozprawie – świadka.

W myśl przepisu art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej - świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu, z uwzględnieniem ust. 2. Wniosek o emeryturę ubezpieczony złożył w dniu 3 września 2014 r., natomiast 60 lat ukończył w dniu (...)r.

W tym stanie rzeczy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., sąd zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał E. D. (1) prawo do emerytury od pierwszego dnia miesiąca, w którym złożył on wniosek o emeryturę, tj. od 1 września 2014 r.